

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatum Serie Vigessimvm-Octavvm De Matrimoniis, &
Sponsalibus, cum Indicibus necessariis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Qualiter sponsae seu vxori acquirantur arrhae. §. 8.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76659](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76659)

viuunt, nec de his rebus testari permittimus, neque circa uoluntatem eorum, in quorum potestate sunt uilla licentia eis concedenda dominium rei ad eos pertinentis alienare, vel hypothecae titulo dare, vel pignori assignare. Patris tamen accedente licentia optime potest, ut bene notauit Mol. tit. 2. de iustit. disp. 261. Sanch. d. disp. 39. num. 7. Etenim ob solam reuerentiam patris alienatio bonorum, quorum ipse pater habet usufructum filiis familiaribus interdicitur, cum tamen relictis omnibus concessa sit. leg. 2. Cod. usufructum alienari posse, proprietatem usufructuario irrequisita. Neque hæc lex quoad contractus inter uiuos correctæ est in regno Castellæ, ut recte probat Sanch. d. disp. 39. num. 9. siquidem lex 5. Tauri solum permittit filiis familiaribus uel testamenti disponere sibi; el hinc que est in poder de su padre pueda hacer testamento, como si estubiera fuera de su poder: neque uillam de contractu inter uiuos mentionem fecit. Nam esto in lege 6. Tauri, quæ hodie est lex 8. tit. 8. lib. 5. recopilat. concessum sit ascendentibus succedere in omnia bona descendendum, ipsisque descendentibus permittatur de tertia bonorum parte in uita & in morte disponere, hoc intelligendum est de descendentibus qui sunt sui iuris, non de iis, qui sub patria potestate existunt, quia correctio legum, & iuris communis derogatio inducenda non est absque expressis uerbis, manifestissimòque fundamento.

4. Bona autem computanda, ut constat an donatio arrharum decimam excedat affirmat Sanch. dicta disp. 39. num. 11. esse bona, quæ filius familiaris possederit tempore quo uxor elegerit, si de bonis presentibus, & futuris arrhas concesserit at si solum de bonis suis absolute promiserit, computanda esse bona quæ actu possidet, & ualorem aduentitiorum deducto usufructu, quem pater percepturus est, qui in regno Castellæ nullus erit considerandus, cum matrimonio contracto, susceptisque uelationibus Ecclesiæ statim extinguatur leg. 47. & 48. Tauri, quæ hodie est lex 8. tit. 9. lib. 5. recopilat. Verum, esto hæc doctrina sustinenda sit, negare tamen non possum computationem aduentitiorum mihi difficilem esse, nam cum de aduentitiis inconsulto patre disponere filius nulla ratione possit, non est cur eorum ualor in computat onem ueniat, sicuti nec ualor uinculi, ac maioratus computatur, sed solum usufructus percipiendus, de quo actu disponere potest. At cum ante benedictiones Ecclesiæ filius familiaris nec de proprietate aduentitiorum, nec de illorum usufructu disponere possit, efficitur aduenticia computanda non esse.

5. Monuerit tamen promittentem arrhas sine minor, siue maior sit, siue iuramento promissionem firmauerit, siue non exculatum esse ab obligatione illa soluendi, si dos sibi promissa culpabiliter non soluitur, uel si non soluitur integre excusari ab integra arrharum solutione; quia prædicta promissio arrharum censetur facta in dotis remunerationem. Quod uerum est, tamen si principio fuerint arrhas promissæ nulla facta promissione dotis, sed postmodum subsecuta, quia semper arrhas promittuntur in dotis remunerationem, si de facto fuerint promissæ. Præterquam quod uolanti fidem, si des seruanda non est. Reg. frustra 7. de Regul. iuris in 6. cap. uenit el 2. de iureiurando leg. 28. tit. 11. part. 3. Arrhas enim eo casu retinentur quasi in pignus, & depositum dotis debitorum & non solutorum. Atque ita docent Gama dec. 370. num. 2. Valasc. cap. 1. conf. 3. num. 5. Rolandus à Valle. tit. 1. conf. 10. à n. 1. & leg. Molina Iesuita, tit. 1. str. 2. de iustit. disp. 431. §. adu. bium. Sanch. lib. 6. de matr. disp. 37. n. 2. Gutierrez. de matr. cap. 19. num. 41.

§. VIIII.

Qualiter Sponsæ, seu uxori acquiratur arrhæ?

1. Ante consummatum matrimonium arrha non acquiruntur sponsæ irrevocabiliter.
2. Quid dicendum, si osculum intercessit? Proponitur difficultas.
3. Sanch. & Gutierrez. tuentur sponsam non lucrari per osculum medietatem arrharum, sed solum medietatem sponsalium largiri.
4. Alii consentiunt per osculum medietatem arrharum lucrari, sponsalium largiri, non interueniente, ea uero interueniente dari sponsæ optionem.
5. Quid inter has extremas sententias eligendum sit?
6. Satisfit fundam. Sanch.
7. Aliorum fundam. sit satis.
8. Consummato matrimonio lucratur sponsa, uel eius heredes tantum quod ab sponso acceperit, nisi arrha interuenierint.
9. Electione facta ab uxore, uel eius heredibus non licet uariare.
10. Si intra 20. dies non elegerint, purgare moram non possunt.

1. **A**nte consummatum matrimonium nullatenus arrhæ acquiruntur sponsæ irrevocabiliter, quia plerumque dantur in præmium pudicitie uoluntate, ut recte Cobarub. decret. 2. part. cap. 3. §. 7. num. 12. Quare dissolutis sponsalibus, uel matrimonio ante consummationem per mortem, uel ingressum religionis, uel ob aliam causam absque culpa promittentis, uel donantis arrhas, arrhæ reddendæ sunt, sicuti cauetur leg. 5. tit. 2. de las ganancias lib. 3. fori. ibi, si arrhas la dío, e no hubo que ver con ella, torne las, & supponit ut certum Cobarub. supra. Gomez Arias leg. 49. Tauri ad finem. Castillo leg. 1. Tauri numero 1. Sanchez lib. 6. disputat. 22. numero 18. in med. Notanter dixi si absque culpa, nam si promittens, uel donans arrhas in culpa extitit, ob quam matrimonium non fuerit consummatum, sponsa arrhas lucrabit eo modo ac si matrimonium consummatum esset, quia sponsi iniustitia impedire non potest ius sponsæ obtinentium, cum ipse sponsus ratione iniustitiæ teneatur dampnum sponsæ emergens ex matrimonio non sequuto reparare.

2. Solum est difficultas, an solutis sponsalibus, uel matrimonio ante consummationem lucratur sponsa si osculata fuit medietatem arrharum sponsalium largitatem non interueniente. Si uero sponsalitia largitas simul cum arrhis interueniat, possit sponsa uirtute medietatem lucrari, uel eligere medietatem arrharum, uel medietatem sponsalium largitatis. Punctus difficultatis consistit in intellectu legis 52. Tauri, quæ hodie est lex 4. tit. 2. lib. 5. Compilat. quæ sic habet. Qualquiera esposa ora sea de presente ora sea de futuro suelto el matrimonio gane, si el esposo la hubiere uesado la mitad de todo lo que el esposo la hubiere dado antes de consumado el matrimonio ora sea precioso o no; y si no la hubiere uesado, no gane nada de lo que la hubiere dado, o torna fe a los herederos del esposo: pero si qualquiera dellos muere después de consumado el matrimonio, que la mujer, y sus herederos ganentodo lo que siendo dispuestos la hubiere el esposo dado, no auiendo arrhas en el tal casamiento, y matrimonio. Pero si arrhas hubiere, que sea en escogimiento de la mujer, o de sus herederos ella muerta tomar las arrhas, o dexarlas, y tomar todo lo que el marido la hubo dado siendo con ella desposado, lo qual ay de escoger dentro de veinte dias después de requeridos por los herederos del marido. Y sino escogieren dentro del dicho termino, que los dichos herederos el ojan.

3. Sanch. disp. 38. num. 8. cui adheret Gutierrez. de matr. cap. 19. num. 94. Validissimis argumentis negatiuum patenter tuetur, scilicet sponsam non lucrari per osculum medietatem arrharum, sed solum medietatem sponsalium largitatis, siue arrhæ interuenierint, siue non. Mouentur primo, & precipue, quia prædicta lex in prima eius parte non loquitur de arrhis, sed solum de sponsalium largitate: In secunda uero, quæ incipit. Pero si qualquiera dellos, &c. loquitur de arrhis & probatur tum ex illa dictione sed absque copula, quæ est aduersatiua, & inducit diuersum ius, & factum ex doctrina Bart. leg. patris, & filij, 20. ff. de uulgari. Ialon ibi numero 6. At in prima parte statuitur lucrari per osculum medietatem sponsalium largitatis. Ergo in secunda parte ubi est sermo de arrhis statui non potest arrharum medietatem per osculum lucrari. Tum ex diuerso modo, quo lex loquitur in prima, & secunda parte. Nam in prima parte, cum de lucro sponsalium largitatis loquitur uocat eos sponso qualquiera esposa, & ibi si el esposo, quasi sentiens dum sponsi sunt, lucrari potest per osculum dimidiam partem sponsalium largitatis. In secunda uero parte ubi de arrhis meminit, maritum & uxorem eos iappellat, ibi que la mujer, ibi loque el marido, quæ aperte significans arrhas non nisi postquam sunt facti uxor & sic uir & uxor lucrari posse. Secundo probatur, quia lex la in prima eius parte nihil aliud disponit quam quod iure communi statutum erat leg. si a sponso, Cod. de donacionibus ante nupt. & leg. 11. part. 4. & solum extendit prædicta iura loquentia de sponsis de futuro, ut intelligantur etiam de sponsis de præsentibus: Cum ergo prædicta iura non loquantur de arrhis, nec per osculum earum medietatem concedant, non est dicendum nostram legem id concedere. Tertio probatur quia uerba debent intelligi iuxta subiectam materiam, & naturam contractus leg. dauni infecti. ff. de damno infecto leg. §. uno ff. locari, & ibi Bart. Attatura arrharum est, ut uentura in præmium pudicitie amittat per matrimonium uel sepe dictum est. Ergo ante matrimonium consummatum lucrari non possunt. Neque ualeat dicere id esse intelligendum de integris arrhis, secus de medietate, quæ non in præmium pudicitie amittit, sed ob aliam causam concedi potest, quia una & eadem res diuerso iure ceteri non debet leg. eum qui ades, ff. de uincapionibus. Si igitur arrhæ integre non concedantur in præmium pudicitie amittit per matrimonium, nec illarum medietas alio titulo concedi debet, præcipue cum eadem sit ratio de totis arrhis, ac de parte. argum. leg. qua de tota ff. de rei uindicat. Tandem probatur, quia quando lex unum disponit, & alterum præsupponit, debet prius

prius verificari præsuppositum, ut multis comprobatur Me-
noch. de recuper. posses. l. 1. r. m. 161. Gutier. Conf. 2. r. m. 1.
6. & lib. 3. pract. quæst. 1. r. m. 3. Sed lex 52. Tauri præsupponit
quando acquirantur arrhæ, de hoc enim non agit, sed agit
de concedenda electione arrharum, vel sponfalitæ largitatis.
Ergo sponnit arrhas eligendas acquiri posse, at hæ non ac-
quiruntur nisi matrimonio consummato. Ergo, &c.

4. Nihilominus Gomez Arias leg. 50. Tauri num. 29. cen-
set sponfaliam per osculum medietatem arrharum lucrari posse
sponfalitæ largitate non interveniente, ea verò existente da-
ri sponfaliam optionem, ut medietatem arrharum, vel sponfalitæ
largitatis quæ maluerit, lucratur, sicuti consummato ma-
trimonio conceditur, vel integras arrhas, vel integram spon-
falitæ largitatem lucrari. Probat suam sententiam pluri-
bus argumentis, quibus meo iudicio Sanch. satisficit. Pri-
mum argumentum desumebatur ex leg. quæ de tota ff. de rei
vendic. ubi statuitur idem ius esse de toto quoad totum, ac
de parte quoad partem. At consummato matrimonio potest
sponfa totas arrhas eligere reiecta sponfalitæ largitate. Ergo
ante illius consummationem poterit eam electionem quoad
medietatem arrharum, & sponfalitæ largitatis facere. Secun-
do ex eo quod leges iuris communis, & regni in hoc casu
disponunt in sponfæ favorem, quæ ob osculum ruborem pas-
si est, ac proinde sunt extendendæ, ut concedant medietatis
arrharum electionem, & acquisitionem per osculum. Tertio
quia vna determinatio respicit plura determinabilia, & quæ
pariter determinat prout vnicuique convenit. leg. iam
hærentes ff. de vulg. & pupillari. leg. fin. Cod. de sentent. Et re-
iudic. At in prædicta lege adest vna determinatio in illis
verbis, pero si arrhas habere pueda escoger. Ergo hæc de-
terminatio determinat duos casus in ea lege contentos, sci-
licet ut detur electio medietatis arrharum, si adit osculum,
& integram si copula. Et confirmat, quia clausula in fine
posita refertur ad omnia præcedentia. cap. secundum requisitis de
appellat. Ergo clausula, quæ eligendi potestas conceditur ad
omnia præcedentia referenda est, ac proinde interveniente
osculo dabitur sponfæ electio medietatis arrharum, vel spon-
falitæ largitatis. Quod si in hoc casu, quo sponfalitæ lar-
gitatis dicitur, non lucraretur sponfa per osculum medietatem
arrharum, ruborem pateret absque vlla recompensatione.
Quomodo aperiretur sponfæ via, ut constitutis arrhis nullam
darent sponfæ sponfalitæ largitatem, ne illa per osculum
aliquid lucraretur.

5. Inter has extremas sententias si aliqua eligenda est,
prima Sanch. & Gutier. eligi debet. At ego alia via proce-
dendum existimo, credo namque per osculum lucrari spon-
faliam medietatem omnium, quæ ab sponso illi datæ fuerunt,
sive sint arrhæ, sive sponfalitæ largitas absque vlla electione,
consummato autem matrimonio lucrari integras arrhas, vel
integram sponfalitæ largitatem, prout sibi placitum fuerit.
Præter partem huius conclusionis, de qua est controversia
nulli persuasæ, primo: ex eo quod prædicta lex Tauri abs-
que vlla restrictione dixerit sponfam per osculum lucrari me-
dietetatem omnium quæ ab sponso acceptat: ibi gane, si el
esposo la hubiere vedado la mitad de todo lo que el esposo
la hubiere dado antes de consumado el matrimonio. Ponde-
randa enim est dictio *omnis*, quæ nihil excludit. Cùm ergo
non solum consummato matrimonio, sed plerumque ante con-
summationem arrhæ ab sponso sponfæ concedantur, efficitur
sponfæ medietatem arrharum simul cum medietate sponfalitæ
largitatis, si hæc interveniat, sponfam per osculum lucrari.
Secundo: consummato matrimonio inquit lex sponfam lucra-
ri totum quod sponfus dederit, dummodo arrhæ in dicto ma-
trimonio non fuerint. Ergo sub illis verbis totum quod spon-
fus dederit, quæ etiam in prima parte legis fuerunt apposta
arrhæ continentur, aliàs frustranea esset exceptio. At dum lex
sponfæ concedit per osculum medietatem omnium, quæ
sponfus dederat, arrhæ non excipiuntur, ergo medietas ar-
rharum sponfæ concedenda est. Quod si dicas inde inferri
sponfam per osculum idem, vel amplius lucrum reportare,
quam ex matrimonio consummatione, siquidem interceden-
te osculo acquirit medietatem arrharum, & sponfalitæ lar-
gitatis, quorum medietas æquivalere potest integris arrhis,
vel integre sponfalitæ largitati, quæ consummato matrimo-
nio acquirit. Respondeo id non esse inconueniens, cùm pri-
uata sit matrimonij consummatione, cuius initium per oscu-
lum acceptat. Secundo respondeo negando idem lucrum
regulariter reportare. Tum quia non semper interveniunt
arrhæ, & sponfalitæ largitas. Tum quia consummato matri-
monio datur electio integre sponfalitæ largitatis, vel arrha-
rum, quorum vnum cùm sit ab sponfa eligendum præstat
vtili quæ medietati.

6. Argumenta vero Sanch. quæ nostram sententiam op-
pugnant, non est difficile solvere. Ad primum concedo opo-
sitione illa aduersativa Sed diuersum factum & diuersum ius
constituit, ac in præcedenti clausula constitutum est sponfam
interveniente osculo lucrari medietatem omnium, quæ ab
sponso acceptat, osculo verò non intercedente nihil lucrari.
Estr. de Castro. Sum. Mor. Part. V.

In secunda parte statuitur consummato matrimonio inte-
grum lucrari, arrhæ non intercesserint: si autem hæ adfue-
rint, electio sponfæ conceditur, quod sine dubio est diuer-
sum ius, & factum à præcedenti. Nomina item illa sponfæ &
sponfæ, mariti, & vxoris, ex quibus Sanch. inferit in prima
parte legis non esse sermonem de arrhis, bene tamen in se-
cunda id certè non indicant. Tum quia etiam in secunda
parte; vbi est facta mentio arrharum vtitur lex nomine spon-
fæ, sibi: Pero si qualquiera dellos muriere des pues de consu-
mado el matrimonio, que la mujer y sus herederos ganentodo
lo que siendo desposados la hubo el esposo dabo, no auiedo
arrhas en el tal casamiento. Tum & præcipue, quia hæc no-
mina sponfæ, & sponfæ, mariti, & vxoris non ex arrhis, quæ
ab sponfis ante consummatum matrimonium conceduntur, sed
ex matrimonij consummatione, vel non consummatione
sumuntur. Ad secundum admitto leg. 52. Tauri in illa pri-
ma parte approbare quod dispositum erat iure communi.
leg. si à sponso, Cod. de donationib. Sed non inde inferitur nihil
de arrhis disponere, quinimo contrarium per se colligitur,
nam arrhæ successerunt antiquæ donationi propter nuptias,
quæ iam in desuetudinem abiit, ut restatur ipsemet Sanch.
lib. 6. de matr. disp. 1. num. 1. At medietatem donati propter
nuptias interveniente osculo acquirebat sponfa, ergo etiam
acquirere debet medietatem arrharum, quæ locum prædictæ
donationis tenent. Ad tertium concedo verba legis iuncta
esse iuxta subiectam materiam, & naturam contractus, &
insuper naturam arrharum esse, ut concedantur in præmium
pudicitie licite amittendæ sive per matrimonij consummatio-
nem, sive per sponfaliorum vsum, cùm igitur per matrimo-
nij consummationem integre sponfa pudicitiam amittat, per
osculum verò inchoatè, æquum erat, ut ratione huius amif-
sionis arrhæ quæ in præmium pudicitie conceditur dimidiatè
saltem concederetur. Ad arrhæ, ut ex ipsemet Sanch. supe-
rius docuimus non solum in præmium pudicitie, sed in com-
pensationem nobilitatis, & diuitiarum conceduntur, idemque
possunt ab sponfa sponso donari. Non igitur ad earum ac-
quisitionem necessarium est matrimonium consummari. Ad
vltimum fateor legem illam 52. Tauri in vlt. ma eius parte
nihil de acquisitione arrharum agere, sed ea acquisitione
supposita tractare qualiter inter arrhas, & sponfalitæ lar-
gitatem sit electio faciendæ. At inde non inferitur in prima
illius legis parte non esse actum de arrharum acquisitione, si-
quidem ibi conceditur sponfæ per osculum medietas om-
nium, quæ ab sponso acceptat.

7. Argumenta verò adducta pro sententia Gomez Arias,
quatenus nostræ officiant leuis sunt considerationis. Ad pri-
mum omnia solutione Sanch. respondeo idem ius esse de
toto quoad totum, ac de parte quoad partem, quando aliter
de parte, & de toto expresse dispositum non est, sicuti contin-
git in præfenti, cùm per osculum dispositum sit lucrari
sponfam arrharum, & sponfalitæ largitatis medietatem, per
matrimonij verò consummationem vnum ex illis quod ele-
gerit integrum. Quod si virgæ, quare vtrumque integre non
conceditur, cùm per osculum vtriusque medietas conceda-
tur, ea est congruentia; ne sponfus grauem iacturam patiarur
amittens tum arrhas, tum sponfalitæ largitatem. Secun-
dum argumentum probat nostram sententiam, scilicet le-
gem illam 52. concedentem sponfæ medietatem bonorum,
quæ fuerunt ab sponso donata non solum ad sponfalitæ
largitatem, sed ad arrhas extendi debere, præcipue cùm in
legibus antecedentibus æquè de arrhis, ac de sponfalitæ lar-
gitate sermo habitus sit. Ad tertium nego esse vnam deter-
minationem in prædicta lege, sed duas diuersas, vti probatum
est. Ad affirmationem admitto clausulam positam in fine dis-
positionis ad omnia in ea dispositione contenta referri, at in
prædicta lege non est vna, sed duplex dispositio, & omnino
diuersa, ut constat ex illa dictione aduersativa *sed*: ac proin-
de clausula in vna dispositione contenta ad aliam disposi-
tionem referri non debet. Quartum & vltimum argumen-
tum sunt optimæ congruentiæ in fauorem nostræ sen-
tentie.

8. Illud verò est certum consummato matrimonio lucrari
sponfam, vel eius hæredes totum quod ab sponso accepit,
nisi arrhæ interuenierint, nam intervenientibus arrhis con-
ceditur sponfæ, vel eius hæredibus intra 20. dies postquam
fuerint requisiti ut eligant quid retinere voluerint an integras
arrhas, vel integram sponfalitæ largitatem, & facta vnius
electione aliud sponso reddendum est iuxta æstimationem
quam habebat tempore receptionis, aliàs non redderetur
idem quod acceptum est. Quod si vsu sponfæ deterius factum
est, vti contingit in vestibus, reddere tenetur vxor quanti illæ
vestes æstimabantur tempore quo illas recepit, deductis iis
quæ necessariò vir consumpturus erat cum vxore durante ma-
trimonio, nisi prædictam sponfalitæ largitatem dedisset, ut
bene aduertit Sanch. lib. 6. disp. 3. num. 5. & Gutier. de matr.
cap. 19. num. 43.

9. Supradicta electione facta ab vxore, vel eius hæredibus
nequaquam variare licet, argum. leg. serui electione in princ.
C. 2. ff. de

ff. de legat. 1. leg. apud Aufidium 20. ff. de optione legata. leg. 2. §. tit. 9. part. 6. & tradit aliis relatis Sanch. lib. 6. disp. 22. n. 1. Gutierrez. cap. 19. n. 51. Excipit nisi electio ob aliquam causam fuerit suo effectu destituta, quia eo casu reputatur ac si facta non esset, argum. capit. non praestat. De regul. iuris in 6. & leg. si aut nullam, Cod. de legitim. haeredib. leg. 4. §. condemnatum ff. de sentent. & re iudic. & tradit Sanch. & Gutierrez. supra. Quod si intra illos 20. dies vxor, vel eius haeredes non elegerint purgare moram non possunt, quia est terminus a lege constitutus quae ipso iure transfert potestatem eligendi marito, vel eius haeredibus, quo casu morae purgatio non admittitur, ne tertio praedictum fiat. arg. l. si cui ff. delegat. 2. & tradit Sanch. & Gut. locis alleg. Neque probat sententiam Gutierrez. n. 51. restringentis praedictam doctrinam, ne procedat spectato iure canonico, ex cuius aequitate asserit moram purgari posse quoties ius alterius non est factum deterius & res est integra per ea quae tradit de iuram. 3. part. capit. 17. à numero 5. Non inquam probat, quia in praesenti casu haec locum habere non possunt; siquidem ex purgatione morae deterius redditur ius concessum marito cuiusque haeredibus, priuantur enim potestate eligendi in ipsos translata.

§. IX.

Qualiter vxor arrhas vel sponsalium largitatem obtinens distribuere possit.

- 1 Si alteri non nubit potest aequè de arrhis, & sponsalium largitate, ac de aliis propriis bonis.
- 2 Si ad secundas nuptias transeat negat communis sententia posse de illis, ac de propriis bonis disponere.
- 3 Probabilius est oppositum.
- 4 Secus dicendum de sponsalium largitate.
- 5 Satisfit oppositis fundam.

1. **E**quidem si alteri non nubit potest aequè de arrhis & sponsalium largitate disponere ac de reliquis suis bonis, quia verè bona illius sunt, neque per villam legem eorum dispositio specialiter restricta. Nam esto in leg. 1. tit. 2. de las arrhas, lib. 3. Fori. statutum sit mulierem habentem filios solum de quarta parte arrharum disponere posse, & reliquas filiiis reservari, cum praedictae leges fori non obligent, nisi legibus recopilationis nouae approbentur, vel vsu confirmemur, neque praedicta lex fori quoad eum dispositionis modum reperitur alicubi approbata, vsuue confirmata, efficitur sanè obseruandam non esse, fed vxorem aequè de arrhis sponsaliumque largitate, ac de aliis bonis disponere posse, ac proinde in regno Castellae potest cuiilibet extraneo quintam illarum partem relinquere iuxta leg. 30. Tauri, quae hodie est 1. 3. tit. 6. lib. 5. compil. & in quiora, & tertia illarum parte meliorare quemcumque ex descendentes iuxta leg. 17. & 18. Tauri hodie leg. 1. & 2. tit. 6. lib. 5. compil. etiam solum ascendentes habeat, tertia illarum partem liberè distribuere iuxta leg. 6. Tauri hodie leg. 1. tit. 18. lib. 5. compil. Atque ita docent Mol. lib. 2. de primogen. cap. 10. n. 64. Mol. Iesuita, tract. 2. disp. 431. §. de arrhis. Matien. lib. 5. recopil. tit. 2. leg. 3. Gloss. 1. Gutierrez. 2. pract. q. 18. n. 5. & lib. 3. quest. 43. à n. 24. & de matr. cap. 19. à num. 43. Sanch. lib. 6. disp. 40. à num. 4. & seq. tamen si alij ab eo relati, num. 3. contrarium sentiant.

2. Verùm si ad secundas nuptias transeat, grauis est difficultas, an possit de illis, ac de propriis bonis disponere; Negat communis sententia vt videre est apud Molin. lib. 2. de primogen. cap. 10. num. 62. Gutierrez. lib. 2. pract. quest. 18. in fine, & lib. 3. qu. 43. num. 25. & de matr. cap. 19. num. 44. Sanch. lib. 6. de matr. disp. 41. num. 3. vbi plures refert. Ducitur, quia arrhae non conceduntur vxori titulo oneroso, sed lucratiuo, quippe conceduntur in praemium pudicitiae per matrimonium amittendae, & ad quam amittendam, cum obligetur matrimonio contracto, non censetur aliquid onus subire ratione cuius dicatur titulo oneroso concedi. At de bonis concessis à marito siue donatione inter viuos, siue in testamento, nullatenus disponere liberè potest vxor transiens ad secundas nuptias, si filios habeat prioris mariti, sed necessario ea illis reseruare debet, retento sibi vsufructu, vt expressè habetur leg. femina. 3. Cod. de secund. nuptiis, & Authent. ex testamento, Cod. eodem tit. teneturque inter ipsos ea aequaliter diuidere, neque potest aliquem meliorare, vt decidit Authent. lucrum, Cod. de secund. nupt. & venient, authent. de nuptiis, & tradit Ant. Gomez leg. 15. Tauri num. 3. Molin. Gutierrez. & Sanch. loc. alleg. ergo de arrhis nequit ac de propriis bonis disponere, fed filii prioris matrimonij reseruare debet. Secundo omnes Doctores conueniunt non posse vxorem transentem ad secundas nuptias, & filios prioris matrimonij habentem disponere de sponsalium largitate, fed necessario praedictis filiiis reservari solo vsufructu sibi retento iuxta dictam legem femina à approbatam per leg. 26. tit. 13. part. 5. At leg. 52. Tauri hodie 4. tit. 2. lib. 5. compil. petuntur vxori ac-

cipient arrhas, & sponsalium largitatem, vt eligat quod ex illis maluerit reddito altero haeredibus mariti, censet ergo praedicta lex arrhas eodem iure, ac sponsalium largitatem vxori competere.

3. Ceterum est haec sententia communis sit probabiliter censo affirmantem arrhas, earumque dominium vxori competere sicut & reliqua alia bona propria, esto filios habeat prioris matrimonij, sic docuit Aluar. Valac. conf. 16. num. 6. Molin. Iesuita tract. 2. de iustit. disp. 431. §. contrarium, & satis probabilem reputat Sanch. d. disp. 41. num. 2. Mouet quia solum ea quae à marito titulo donationis inter viuos, vel ex testamento vxori conceduntur, reseruantur filiiis mariti, vt expressè cauetur in dicta authent. hoc lucrum, Cod. de secund. nupt. & dicta leg. femina, Cod. eodem, ibi: donationibus factis, vel cuiuslibet munificae largita. is praemio. At arrhae non conceduntur donatione liberali, & munifica, quae proprie donatio est. leg. 1. ff. de Donationib. sed potius quali permutatione conceduntur, quippe conceduntur sponse in compensationem pudicitiae, nobilitatis, & dotis marito traditae, ac proinde reputatur quaedam remuneratoria donatio, quae constanter matrimonio permittitur, vt late probat Sanch. dicto lib. 6. disp. 6. per totam. Et confirmo: arrhae plerumque deducuntur in pactum, ita vt concedens est in contrahendo voluntarius, & liber extiterit, ac celebrato contractu non liberè, sed ex obligatione donat, saepe namque vxor vt matrimonium contrahat exigat tot arrhas sibi concessi alias non contractura & sub ea conditione maritus illi arrhas concedit, ergo concedit non ex liberalitate, sed ex obligatione ob consensum vxoris in matrimonium. Quae autem eo titulo vxori conceduntur non reseruantur filiiis mariti, sed de his tanquam de bonis propriis potest vxor liberè disponere, vt multis comprobatur Ant. Gab. tit. 2. commun. opin. lib. 3. de secund. nupt. concl. 1. num. 40. Valac. tit. 1. conf. 16. num. 7. Mol. Iesuita tractatu 2. disp. 431. vers. contrarium. Ergo de arrhis vt potest hoc titulo oneroso acquisitis potest mulier ad secunda vota transiens disponere. Secundo dotem concessam à marito vxori adolescentiori, & nobiliori non tenetur vxor transiens ad secundas nuptias filiiis prioris matrimonij reseruare, sed de ea dote tanquam de propriis bonis disponere potest vt docuit ipse Sanch. disp. 8. num. 2. Sed eadem est ratio de arrhis in compensationem virginitatis, nobilitatis, aut diuitiarum concessis, tametsi Sanch. disp. 41. in fine conuertit differentiam assignare, quam ego percipere non possum. Ergo, &c.

4. Secus vero dicendum est de sponsalium largitate, & de lecto viduali, & similibus, quia haec non titulo oneroso sed lucratiuo tantum conceduntur; quippe sponsalium largitas non in compensationem alicuius obligationis, quam subeat sponsa conceditur à marito, sed in significacionem amoris, quem erga ipsam habet, & ob eandem causam eo decedente tenetur lectum, tum in signum amoris sponsae uidentis, tum vt ipsa viduitatem facilius sustinere possit. Atque ita docent Ayora de part. 3. par. quest. 19. Anton Gomez leg. 15. Tauri num. 3. Matien. lib. 5. recopil. tit. 1. leg. 3. gloss. 1. num. 4. Mol. tract. 2. de iustit. disp. 431. §. contrarium. Sanch. lib. 6. disp. 41. num. 4.

5. Argumenta verò sententiae communis non videntur. Ad primum negare possumus arrhas concedi in praemium pudicitiae prostituendae; nam vt ex ipomet Sanch. superius diximus, praecipue in compensationem excellentis nobilitatis, vel diuitiarum conceduntur, ac proinde non ex pura munificencia, sed ex obligatione saltem antidotali, quae virum probum, & honestum docet. Non ergo reseruandae sunt filiiis prioris matrimonij. Admisso tamen arrhas solum concedi in compensationem pudicitiae ab vxore prostituendae adhuc existimo dignam de remuneratione non quidem post matrimonij contractum celebratum, nam vt rectè ait Sanch. frustaneum esset matrimonium in quo vxor pudicitiam non protulisset, in ipso enim contractu haec obligatio conuenitur; bene tamen ante contractum matrimonium, tunc enim potest ipsa vxor uolle suam pudicitiam in matrimonium prostituere, nisi arrhis sibi designatis, & frequenter ita contingit. Quo casu manifestum est arrhas concedi non ex pura munificencia, sed ob rem maximo pretio dignam. Ad secundum respondeo ex illa lege solum inferri arrhas, & sponsalium largitatem vxori competere sed an eodem, vel diuerso iure non colligitur, id enim colligendum est ex causis ob quas vxori competunt, praedicta namque lex tantum attendit, ne vxor vtumque retineat, ideoque potestatem eligendi illi concedit; quare si arrhis reiectis sponsalium largitatem eligat, filiiis mariti reseruare debet transiens ad secundas nuptias, quia per ipsam electionem natura sponsalium largitatis non mutatur, sed sponsalium largitate in suo esse perseuerante, & similiter arrhis permittit lex vxori, vt eligat quid ex illis duobus uelle retinere altero haeredibus mariti reddito. Adde cum Molin. dicta disp. 431. §. contrarium facta electione sponsalium largitatis posse vxorem de sponsalium largitate disponere, sicuti de arrhis quoad quantitatem in qua ualotus, qui arrhisque responderet, quia loco arrharum successit in ea parte.